
Simona KUSTEC

Hilkka Vihinen

Recognising Choice. A Study of the Changing Politics of the Common Agricultural Policy through an Analysis of the McSharry Reform Debate in Ireland and the Netherlands

Agrifood Research Finland, Economic Research (MITTL), Helsinki 2001, str. 248 (ISBN 951-687-116-X)

Hilkka Vihinen v delu *Recognising Choice*, z delovnim podnaslovom *Študija spreminjajoče politike na področju kmetijske politike skozi analizo razprav o McSharryjevi reformi na Irskem in Nizozemskem*, predstavlja raziskovalni načrt in rezultate svoje doktorske disertacije, ki jo je snovala od osemdesetih let dalje. Široko opredeljeno bi lahko delo pojmovali kot poskus raziskave o ključnih vprašanih o tem, kakšno zvrst politike je predstavljala kmetijska politika v času McSharryjeve reforme, kdo so bili akterji, kdo ali kaj je bil cilj javne politike in kakšne so bile smeri razmišljanja, na katerih je bil osnovan diskurz kmetijske politike (187).

Delo je razdeljeno na devet večjih sklopov, od katerih sta prva dva namenjena zlasti teoretičnim in metodološkim smernicam, preostala poglavja pa se nanašajo na predstavitev vsebine študije primera in preverjanje povezanosti teoretičnih in praktičnih konceptov. Avtorica se osredotoča zlasti na vidike spreminjanja politik na področju skupne kmetijske politike (v nadaljevanju SKP) Evropske unije. V okviru omenjenega širokega področja si za predmet proučevanja izbere eno izmed pomembnejših reform v okviru SKP, ki jo je v letu 1992 predstavil irski komisar McSharry. Namen raziskovanja tako postane dvojen. Na eni strani želi avtorica analizirati delovanje SKP v obdobju njenega spreminjanja. Pri tem se odloči za diskurzivno analizo političnega posvetovanja, ki so ga v omenjenih obdobjih vzpostavili na različnih nacionalnih nivojih. Pri tem širokem načrtu se zameji z odzivi, ki so jih na McSharryjevo reformo podali na Nizozemskem in Irskem. Drugi namen raziskave pa je proučevanje vpliva

oziroma mesta, ki ga SKP zaseda v širših integracijskih procesih na ravni Evropske unije (v nadaljevanju EU). Pri omenjenem namenu avtorica izhaja iz različnih pogledov o povezanosti med politiko EU nasploh in SKP. Na eni strani povzema Swanna, ko trdi, da je SKP zgodovinsko navezana na EU, kajti če bi ostala v rokah posamezne nacionalne države, bi lahko spodkopala druge skupne politike, ki so jih že zasledovale države članice v drugih sektorjih (63). Hkrati Vihinenova tudi ugotavlja, da problem EU ni zgolj v moči bruseljske birokracije, ampak v kompleksnosti SKP, ki jo je na ravni unije praktično nemogoče nadzirati. Prikazani vsebinski vidik političnih procesov na ravni SKP avtorica predstavlja skozi zorni kot nekaterih izbranih konceptov znotraj širšega področja analize javnih politik na eni strani ter teorije diskurza na drugi. Vihinenova na koncept politike gleda izrazito široko in dinamično. Tako v začetnih poglavjih najprej razdeli koncept politike na štiri podkoncepte, ki jih je sicer v preteklih delih že vzpostavil Kari Palonen (Palonen, K. 1993. Introduction: from policy and polity to politicking and politicization v Palonen, K. Parvikko, T., ur; Reading the political. Exploring the margins of politics. Tampere, The Finnish Political Science Association). Avtorica politiko pojmuje z vidika regulative (policy), Spielraum-a aktivnosti (polity), opredeljevanja, pojasnjevanja, (pre)oblikovanja nečesa kot političnega (politicization) in izvajanja, nastopanja v politiki (politicking). Omenjene koncepte, na katere avtorica gleda kot na izrazito aktivne koncepte delovanja, prevaja v splošno pojmovanje politike kot dinamične akcije v danih razmerah. Sestavni del politike je tako zlasti politična kultura, ki se odraža prek načina oblikovanja trditev akterjev v nekem političnem prostoru. Posledično prikazane mu, se Vihinenova odloči za proučevanje politike z vidika teorije diskurza, kjer se osredotoči na analizo tekstov oziroma znakov, ki ponujajo možnost razjasniti dejanja, ki jih v procesu oblikovanja in izvajanja javnih politik izvajajo akterji (drugo in tretje poglavje). Ključni odgovori, do katerih se po mnenju avtorice lahko dokopljemo s pomočjo predstavljene metodološke zasno-

ve, so zlasti: kdo govori o politiki, kaj, kako, kdaj, kje, komu in s kakšnim namenom. Po zastavljeni metodologiji avtorica analizira 1046 člankov, ki so bili v obdobju med decembrom 1990 in junijem 1992 objavljeni v dnevnikih, časopisih ali magazinih na Nizozemskem in Irskem in so se nanašali na McSharryjevo reformo. Dobljene ugotovitve preverja še z enajstimi intervjuji, ki jih je opravila s ključnimi akterji, vpletenimi v reformo (izkaže se, da so to zlasti kmetijski ministri, predstavniki kmetijskih nacionalnih lobijev, nacionalni raziskovalci in strokovnjaki in člani Komisije ter Evropskega parlamenta) ter dokumentacijskim gradivom, ki sta ga priskrbela vladajoča kmetijska sindikata Nizozemske (Landbonwschap) in Irske (Irish Farmers' Association).

Analiza vsebine je pokazala na izrazito raznolike poudarke v vsebini in deloma tudi pozicijah vpletenih v obeh proučevanih nacionalnih državah. Hkrati pa je bila izpostavljena tudi vidna enotnost v skupnem cilju razprav v obeh državah - težnji po omilitvi prvotnih predlogov, ki so se nanašali na restriktivno politiko cen, nižanje intervencijskih cen, omejevanje kompenzacijskih plačil na posameznih področjih SKP. Diskurz oziroma politično delovanje v primeru Nizozemske je bilo izrazito bolj tehnokratsko in z vidika vsebinske strukture usmerjeno v poudarjanje ekonomske racionalnosti. Izpostavljala se je zlasti problematika proračuna. Na načelni ravni so Nizozemci v osnovi sicer sprejemali opredelitev problematike, ki jo je izpostavljala McSharry, a se od samega začetka odkrito niso strinjali s ponujenimi rešitvami. Nasprotno so Irci k reformi pristopali bolj pasivno, v politični diskurz so se sicer vpletali raznoliki akterji, vendar zgolj z interesnega vidika nacionalne ravni. V okviru razprave o nedelovanju SKP, ki jo je sprožila McSharryjeva reforma, so izpostavljali vsebine (ne)pravičnosti in ruralnosti, manj pa so se spuščali v vsebino okoljske problematike.

Raziskava Hilkke Vihinen je eden izmed novjših kvalitativno in jezikovno osredotočenih pristopov k razumevanju in pojasnjevanju delovanja javnih politik. Delo predstavlja zanimivo branje, saj ponuja izčrpen

in do podrobnosti osnovan pregled posameznih proučevanih teoretičnih konceptov in vsebin. Kot pomembno kvaliteto se zdi nujno izpostaviti odlično metodološko zasnovo nadaljnega empiričnega raziskovanja, prav tako kot tudi obseg analiziranega tekstovnega gradiva. Poleg metodološko-znanstvenih vidikov analiza SKP ponuja tudi širok pregled preteklega delovanja in odpira nekatere nadaljnje alternative in možne rešitve na področju kmetijstva z vidika pozicij in moči posameznih akterjev na različnih ravneh delovanja.

Knjiga *Recognising Choice* pa predvsem odpira tudi mnogo novih idej in načinov za razumevanje, pojasnjevanje ter v prvi vrsti analiziranje procesov oblikovanja in izvajanja javnih politik.